

КОЛЕКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Голубничий С.О., *аспірант кафедри загальної хірургії, радіаційної медицини та фізіотерії медичного інституту СумДУ*

Сучасні темпи приросту наукової інформації, яку необхідно передати студентам за час навчання, а також збільшення кількості студентів з низькою успішністю змушують викладачів інноваційні методики навчання. Однією з методик є інтенсифікація учбової діяльності. Підвищення темпів навчання можна досягнути шляхом удосконалення методів навчання, за рахунок впровадження колективних форм пізнавальної діяльності, напрацювання у викладача відповідних навичок організації управління колективною діяльністю, прагнення до результативності навчання і рівномірного руху всіх студентів в процесі пізнання незалежно від рівня їх знань і індивідуальних особливостей [1]. Успіх у навчанні залежить від багатьох факторів, серед яких провідне місце займають мотиви, пізнавальні потреби і інтереси, а також цілеспрямованість та інші вольові якості студента. Особливості мислення студента є також одним з основних факторів успішності його навчання. Практично ж у навчанні не завжди враховується рівень розвитку мислення студента. Догматичний стиль викладання, коли від студента вимагають засвоєння готових істин, а позиція викладача є єдино прийнятною, а оцінка відповідей студентів визначається мірою відповідності їх конспекту лекцій чи змісту першоджерела, негативно впливає на розвиток мислення студента та мотивації навчальної діяльності. Натомість вільне обговорення матеріалу, порівняння різних підходів до вирішення проблем та надання студентам можливості висловлювати свої думки стимулює пізнавальну активність студентів [2].

Метою нашого дослідження було розробити та апробувати таку нову ефективну форму проведення практичного заняття, яка б підвищувала пізнавальну мотивацію у всіх студентів.

Аналізований у роботі колектив сформований у вересні 2009 року. Кількісно в групі (ЛС - 909) налічується 12 осіб, чоловічої і жіночої статі. Дана група сформована з громадян України є однорідною за віковим складом. Студенти групи, що аналізується, мають середній показник успішності. Група при виконанні навчальних завдань характеризується високим ступенем взаємодії. Студенти мають сформовану систему цінностей, орієнтовану на самостійне доросле життя. У групі переважають доброзичливі відносини, побудовані на взаємоповазі. Студенти з повагою ставляться до викладачів і на заняттях поведуться дисципліновано.

Практичне заняття проведено 23.12.2011г. на базі кафедри загальної хірургії, радіаційної медицини та фізіотерії медичного інституту та хірургічного торакального відділення КЗ «Сумська обласна клінічна лікарня». На цьому занятті були зроблені невеличкі доповіді та проведено їх обговорення учасниками семінару. Відомо, що традиційна схема проведення семінарських занять має ряд недоліків - виступаючі студенти демонструють індивідуальні знання, відсутні співробітництво та взаємна допомога, обмежується інтелектуальна активність студентів, частина студентів мають можливість під час доповіді одногрупників займатись своїми справами. Таким чином, групова форма спілкування на занятті не є адекватною моделлю відношень людей в колективі, на виробництві і тому не задовольняє вимог, які висувуються при підготовці спеціалістів. Вважають, що найбільш адекватною є колективна форма проведення семінарського заняття по принципу круглого столу. Найкраще вона реалізується на семінарі-дискусії.

Важливою запорукою успішного семінарського заняття є самостійна робота студентів. Ніякі знання не підкріплені самостійною роботою не можуть стати дійсним здобутком людини. Вища школа відрізняється від середньої головним чином методикою навчальної роботи і ступенем самостійності студентів. У ВУЗі студент сам здійснює пізнання, а викладач лише організує пізнавальну діяльність студентів. Вважають, що самостійна робота більш ефективна, якщо ній задіяні 3-4 особи. Групова робота підсилює фактор мотивації та взаємної інтелектуальної активності, підвищує ефективність пізнавальної діяльності студентів завдяки взаємному контролю. Самостійна робота студентів включає відтворюючі і творчі процеси в діяльності студента.

Нами було вирішено, що для підвищення мотивації у студентів, практичне заняття необхідно провести із використанням активних форм навчання. Найбільш ефективним ми вважали метод роботи у мікрогрупах, з елементами змагання між групами. Згідно цієї концепції студентів групи було поділено на 3 мікрогрупи по 4 чоловіки, із підбором в кожену мікрогрупу студентів з різними здібностями та відношенням до навчання. Такий розподіл допомагає активізувати всіх студентів незалежно від їх здібностей, за рахунок колективної роботи, результат якої залежить від дій кожного члена мікрогрупи. Кожній мікрогрупі було запропоновано вдома приготувати доповідь про одну з підтем із перерахованих (1-ша - лікування свіжих ран, 2-га - лікування гнійних ран, 3-тя - первинна хірургічна обробка ран) та три питання. Обов'язки в мікрогрупі були чітко розподілені: один студент,

найбільш сильний, готував матеріал доповіді, 2-ий – із середніми здібностями, доповідав, а 3-ій та 4-й - найслабші, готували демонстраційний матеріал (мультимедійну презентацію). На наступному етапі студенти проводили взаємне опитування.

Для того щоб впровадити дану методику мною було заплановано провести практичне заняття за таким планом:

Вступ -5 хвилин - викладачем пояснюється актуальність даної теми, пояснюється характер проведення даного заняття, оцінювання знань студентів та їх роботи.

Основна частина - 45 хвилин - Заслухується доповіді та проводиться взаємне опитування студентів

Практична частина – 25 хвилин. Після закінчення розгляду теорії студенти мають прийняти участь у роботі з тематичними хворими (робота з хворими у перев'язувальному кабінеті).

Підведення підсумків – 5 хвилин викладач робить узагальнення всієї отриманої інформації та звертає увагу на питаннях, на які студенти не звернули увагу під час доповідей та дискусії.

При проведенні практичного заняття за цим планом мною було встановлено, що:

- студенти добре підготували доповіді та демонстраційний матеріал. На наступному етапі – були задані питання та відповіді на них.

- Частина студентів питання готувала не заздалегідь, а безпосередньо під час заняття, однак якість цих питань була достатньо високою.

- Кількість заданих питань однією групою іншої перевищила три. Це затягнуло теоретичну частину заняття і тому час на практичну частину довелося зменшити.

- Після проведеної таким чином теоретичної частини студенти активніше приймали участь у практичній частині, і кількість бажаючих прийняти безпосередню участь в роботі з тематичними хворими була значно вищою, ніж зазвичай.

Окрім зазначених особливостей при проведенні даного заняття, були не продумані ряд організаційних моментів.

Кожний студент має придумати своє питання і відповіді на питання задане опонентами. На цьому слід акцентувати увагу, коли пояснюєш умови проведення заняття студентами. Якщо на це не звернути увагу, то може статися так, що на даному етапі буде задіяний один студент і найчастіше той, який краще орієнтується в темі. Викладач повинен оцінювати, як якість заданого питання, так і якість відповіді. У разі відсутності питання викладач може задати питання студенту, але при цьому знизити оцінку студента, який не склав своє питання.

При проведенні заняття студенти із зацікавленістю приймали участь у дискусії. Однак, що стосується доповідей, то їх студенти сприймали з меншим інтересом. При оцінці доповідей особливу увагу слід звертати не лише на матеріал доповіді, а й на те як цей матеріал доповідається.

Вважаю, що для підвищення зацікавленості студентів до інформації, яка доповідається, необхідно зменшити час доповіді максимум до 5 хвилин і змінити тематику та характер інформації, яка доповідається. Наприклад, націлювати студентів на пошук інформації, яка не висвітлена в підручниках.

Ще одним позитивним моментом є те, що зменшення часу на доповіді, дає змогу провести комп'ютерне тестування, як того вимагає болонська система.

Таким чином, вільне обговорення матеріалу та залучення у навчання змагання та колективних форм роботи, дало змогу підвищити пізнавальну мотивацію студентів і покращити рівень їх підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1.Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие. 3-е изд., перераб. и доп.- Ростов на Дону:Феникс, 2006.-512с.-(Высшее образование).

2.Подольяк Л.Г., Юрченко В.І. Психология вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів та аспірантів.-К.:ТОВ"Філ-студія", 2006.-320с.